

**БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ
НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ**

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЗВО «УНІВЕРСИТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ ІНСТИТУТ НЕПЕРЕРВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ**

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«КУЛЬТУРА ФАХОВОЇ МОВИ»**

Галузь знань	А «Освіта»
Спеціальність	А1 «Освітні науки»
Освітня програма	Педагогіка вищої школи
Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Компонент освітньо-професійної програми	обов'язковий
Мова викладання	Українська
Форма навчання	Заочна
Семестр	1
Кількість кредитів ECTS / загальна кількість годин	3 / 90
Розподіл за видами занять та годинами навчання	Лекції – 6 год.
	Практичні – 6 год.
	Самостійна робота – 78 год.
Форма підсумкового контролю	Залік
Викладач	Кучеренко Ірина Анатоліївна, доктор педагогічних наук, професор
Контактна інформація викладача	1909irina@gmail.com +380(68)-794-85-73
Сторінка курсу на платформі Teams	Доступ надається в індивідуальному порядку

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета вивчення навчальної дисципліни – формування фахової комунікативної компетентності й компетентності спілкування державною українською мовою; вироблення фахових знань, умінь та навичок щодо дотримання нормативного усного та писемного літературного мовлення в різних сферах комунікації, зокрема у сфері професійного спілкування; оволодіння різновидами стилів української літературної мови в професійній діяльності; вироблення здатності здійснювати комунікативну діяльність у професійному спілкуванні.

Завдання вивчення навчальної дисципліни:

- формувати фахову комунікативну компетентність, компетентності спілкування державною українською мовою;
- розвивати й удосконалювати фахову культуру мовлення;
- удосконалити і систематизувати знання з української літературної мови загалом і культури фахової мови зокрема;
- забезпечити оволодіння нормами сучасної української орфоєпії, орфографії, лексики, граматики, стилістики і культури фахового спілкування на рівні знань, умінь та навичок;
- розвивати мотивацію і внутрішню потребу у дотриманні норм сучасної української мови і культури фахової мови;
- розвивати вміння та навички здійснювати комунікативну діяльність у професійному спілкуванні;
- виховувати національну свідомість і мовну самосвідомість.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен

знати:

- сучасну українську літературну мову;
- роль та функції мови у суспільстві;
- мовну норму та її види;
- орфоєпічні, акцентуаційні, лексичні, морфологічні, синтаксичні, орфографічні, стилістичні норми сучасної української мови та їх особливості використання у фаховому мовленні;
- основні стилі сучасної української літературної мови, типи мовлення та особливості їх функціонування у фаховому спілкуванні;
- сутність та особливості культури мови і культури мовлення;
- характерні ознаки, мовні засоби та основні жанри наукового стилю;
- характерні ознаки, мовні засоби та основні жанри офіційно-ділового стилю мовлення;
- поняття про документ, реквізити документів, сучасні вимоги до оформлення ділових паперів;
- особливості усного та писемного фахового спілкування;
- невербальні засоби спілкування;
- мовленнєвий етикет.

уміти:

- дотримуватися нормативного усного та писемного літературного мовлення в різних сферах комунікації, зокрема у процесі фахового спілкування;

- володіти різновидами стилів української літературної мови у професійній діяльності;
- оволодіти нормами сучасної української літературної мови;
- аналізувати лінгвістичні одиниці всіх рівнів мови;
- доречно і нормативно правильно використовувати різні мовні засоби відповідно до комунікативних намірів і з урахуванням мовленнєвої ситуації та стилю, типу й жанру мовлення;
- здійснювати пошук, опрацювання та аналіз професійно важливої інформації з різних джерел, використовуючи сучасні інформаційно-комунікаційні технології;
- продукувати тексти різних стилів, типів і жанрів мовлення;
- вдало висловлювати думки для успішного вирішення завдань у професійній діяльності;
- сприймати, відтворювати, редагувати тексти різних стилів і типів мовлення;
- складати різні типи документів, правильно добираючи мовні засоби, що репрезентують їх специфіку;
- ефективно користуватися мовними, стилістичними й етичними нормами мовлення у межах професійної діяльності.

Набуття компетентностей

Інтегральна компетентність (ІК):

Здатність розв'язувати проблеми, задачі дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері освітніх, педагогічних наук.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК4. Здатність здійснювати експертизу та надавати консультації з питань освітньої політики та інновацій в освіті.

СК6. Здатність управляти стратегічним розвитком команди в педагогічній, науково-педагогічній та науковій діяльності.

Програмні результати навчання (РН):

РН3. Формувати педагогічно доцільну партнерську міжособистісну взаємодію, здійснювати ділову комунікацію, зрозуміло і недвозначно доносити власні міркування, висновки та аргументацію з питань освіти і педагогіки до фахівців і широкого загалу, вести проблемно-тематичну дискусію.

РН4. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення результатів освітньої, професійної діяльності, презентації наукових досліджень та інноваційних проєктів.

PH11. Здійснювати консультативну діяльність у сфері освітніх, педагогічних наук.

PH12. Підвищувати власний загальнокультурний та професійний рівень, визначати напрями професійного саморозвитку протягом життя, підвищувати фахову компетентність та педагогічну майстерність

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Українська мова у житті нації.

Тема 2. Культура мовлення на орфоепічному рівні.

Тема 3. Культура мовлення на лексичному рівні.

Тема 4. Граматичні аспекти культури мовлення.

Тема 5. Орфографічна правильність фахової мови.

Тема 6. Стилістичні аспекти культури фахового мовлення.

Тема 7. Культура наукової мови.

Тема 8. Культура офіційно-ділового мовлення.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основні

1. Гарбар І. В., Гарбар А.І. Культура мовлення : навчальний посібник. Миколаїв : НУК, 2023. 228 с. URL: <http://surl.li/fnilzq>

2. Кузнецова Г. П., Корчова О. М., Кухарчук І. О., Холявко І. В. Культура мовлення та риторика: навчальний посібник. Глухів:, 2020. 324 с. URL: <http://surl.li/ugpujr>

3. Культура мовлення та риторика : навч. посіб. / Г. Кузнецова та ін. Глухів : Глухів. НПУ ім. О. Довженка, 2020. 323 с.

4. Культура української наукової мови: посібник. Київ: Видавничий центр КНЛУ, 2022. 48 с. URL: <http://surl.li/gmljwy>

5. Культура фахового мовлення вчителя. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2023. 84 с. URL: <http://surl.li/hwelcz>

6. Кучеренко І.А., Мамчур Л.І. Культура фахової мови: методичні рекомендації для самостійної роботи та індивідуального навчально-дослідного завдання. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2024. 26 с. URL: <https://surl.cc/miukpw>

7. Кучеренко І.А., Мамчур Л.І. Культура фахової мови: навчально-методичний комплекс. Біла Церква: БІНПО ДЗВО «УМО» НАПН України, 2024. 96 с. URL: <https://surl.lt/tdlyof>

8. Локайчук С. М., Приймачок О. І. Фахова українська мова та академічна риторика : методичні рекомендації. Луцьк : ФОП Іванюк В. П., 2023. 71 с. URL: <http://surl.li/phlwqy>

9. Мафтин Л.В. Культура фахового мовлення вчителя: метод. реком. до вивчення курсу. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2023. 84 с. URL: <https://surl.li/yxyliq>

10. Теорія і практика культури мови : курс лекцій / укладачі : Голубовська І. В., Підгурська В. Ю., Гаращук К. В. Житомир, 2024. 70 с. URL:

<http://surl.li/iwsodg>

11. Українська наукова мова: теорія і практика : навчально-методичний посібник. Суми : Університетська книга, 2023. 108 с. URL: <http://surl.li/scndho>

Допоміжні

1. Анісімова О., Лукаш Г., Вишинська І. Місце та роль ДСТУ 4163:2020 «Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. вимоги до оформлення документів» у системі чинних документів із справочинства. *Бібліотекознавство. Документознавство. Інформологія.* № 4. 2021. С. 5–14. URL: <file:///E:/111111/%D072091-1-10-20211225.pdf>

2. Антисуржик : навч. посіб. / О. Сербенська та ін. ; за заг. ред. О.Сербенської. 4-те вид., допов. і перероб. Львів : Априорі, 2023. 302 с.

3. Антоненко-Давидович Б. Як ми говоримо. Київ : Центр учбової літератури, 2020. 284 с.

4. Берегова Г., Предместніков О. Культура мовлення у системі професійної підготовки молоді. Херсон : Олді-плюс, 2021. 272 с.

5. Блажко М., Омельчук С. Правописний практикум з української мови. Норми нової редакції українського правопису. Київ : Грамота. 2020. 224 с. URL: <https://detmir.com.ua/product/444358/>

6. Городенська К. Українське слово у вимірах сьогодення. Вид. 2-ге, доп. Київ : КММ, 2019. 208 с.

7. Державна уніфікована система документації Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації Вимоги до оформлення документів. URL: <https://undiasd.archives.gov.ua/doc/DSTU%204163.pdf>

8. Документаційне забезпечення управління. Тестові завдання для самоконтролю : навч. посібн. / [Л. Р. Качковська, В. В. Петрович, С. В. Чибирак та ін.] ; уклад. О. Б. Герасимчук. Луцьк. 2021. 250 с.

9. ДСТУ 4163:2020 «Уніфікована система організаційно-розпорядчої документації. Вимоги до оформлення документів». URL: <https://document.vobu.ua/doc/6310>

10. Дубчак О. Перемагати українською. Про мову ненависті й любові. Київ : Віхола, 2022. 144 с.

11. Дубчак О. Чути українською. У світі звуків і букв. Київ : Віхола, 2020. 192 с.

12. Заболотний О., Заболотний В. Правильне мовлення. Київ, 2020. 272 с.

13. Педагогічна риторика : метод. реком. до курсу / уклад. : Л. Мафтин, О.Величко. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т ім. Ю.Федьковича, 2021. 60 с. URL: <http://surl.li/sgtksm>

14. Редько Є.О. Український правопис (коментар до нової редакції): навчальний посібник. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2019. 55 с. URL: <http://surl.li/bfzemi>

15. Сиротич Н. Культура мовлення потребує оновлення. Львів : Свічадо, 2019. 48 с.

16. Скрипник Н. Основи культури і техніки мовлення : навч.-метод. комплекс. Вінниця : Нілан, 2018. 201 с.

17. Українська мова за професійним спрямуванням. Навчальний посібник

/ В. Ю. Підгурська, І. В. Голубовська. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2022. 192 с. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/33841/1/Pidgurska.pdf>

Інформаційні ресурси

1. Є-МОВА : єдина комплексна платформа з вивчення української мови. URL: <https://emova.org.ua/>
2. Мова ДНК нації. URL: <https://ukr-mova.in.ua/>
3. Національна платформа з вивчення української мови Міністерства культури та інформаційної політики України. URL: <https://speakukraine.net/>
4. Офіційний сайт української мови. URL: <http://ukrainskamova.com/>
5. Словник української мови : академічний тлумачний словник. URL: <http://sum.in.ua/>
6. Словопедія. URL: <http://slovopedia.org.ua/32/53392-0.html>
7. Українська мова: Енциклопедія. URL: <http://litopys.org.ua/ukrmova/um.htm>
8. Центр культури української мови. URL: <https://centrkum.blogspot.com/>
9. Чак Є. Чи правильно ми говоримо? URL: <http://chak-chy-pravylnomyhovorymo.wikidot.com/>
10. «Як ми говоримо» Бориса Антоненка-Давидовича. URL: <http://yak-myhovorymo.wikidot.com/>